

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ
УДОСКОНАЛЕННЯ ВЧИТЕЛІВ
ОБЛАСНЕ ВІДДІЛЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОГО
ТОВАРИСТВА УРСР
ОБЛАСНА ОРГАНІЗАЦІЯ ТОВАРИСТВА «ЗНАННЯ»
БІБЛІОТЕКА ЧЕРНІВЕЦЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА В ШКОЛІ
короткий бібліографічний покажчик

м. ЧЕРНІВЦІ, 1972 р.

Упорядник: М. І. ДЕРЕВОРИЗ

Редактор: І. О. ТКАЧ

~~РМЧ
2367~~

ММЧ - 1120

ВСТУП

В цьому році народи Радянського Союзу і все прогресивне людство широко відзначатимуть 250-річчя з дня народження великого українського філософа, поета і просвітителя XVIII століття Григорія Савича Сковороди. В усіх республіках СРСР видаються його твори, проводяться бесіди, лекції, організуються виставки, скликаються теоретичні конференції. Велику роль у проведенні ювілейних заходів на батьківщині Г. С. Сковороди, у школах, серед населення відіграють вчителі, в першу чергу вчителі української мови та літератури.

Готуючись до уроків вивчення творчості Г. С. Сковороди, до позакласних і позашкільних заходів, учитель-словесник повинен звернутись до додаткової літератури. Про Г. С. Сковороду написано чимало літературознавчих праць, статей, художніх творів багатьма мовами народів світу. Переважна більшість цих матеріалів друкувалась у збірниках, наукових записках, журналах, альманахах, газетах. На їх розшук доводиться витратити дуже багато часу.

Допомогти вчителеві літератури повинен цей покажчик, який містить найосновнішу літературу про життя і творчість Г. С. Сковороди, методику викладання його творчості в середній школі. Окремий розділ називається «Образ Г. С. Сковороди в художній літературі», де зібрані твори про видатного філософа і поета. Звідси вчитель зможе вибрати твори для позакласного читання, рекомендувати учням відповідно до їх вікових особливостей матеріал для проведення шкільних вечорів, ранків, конференцій та інших позакласних і позашкільних заходів.

Зрозуміло, що покажчик не охоплює всього написаного про видатного філософа і поета. Робота над покажчиком закінчена у квітні 1972 р. За час, який пройшов від закінчення роботи над покажчиком до того, як він потрапив до вчителя, надруковано про Г. С. Сковороду нові статті, вірші, прозові твори. Тому важливо, щоб вчитель слідував за цією літературою, складав бібліографію, залучав до цієї роботи учнів.

Всю рекомендовану літературу можна одержати в районних, Чернівецькій обласній та в бібліотеці Чернівецького державного університету.

Упорядник складає щиру подяку доценту ЧДУ Співаку І. А. і ст. викладачеві Мельничуку Б. І. за допомогу в упорядкуванні розділу «Образ Г. С. Сковороди в художній літературі».

Великий наш філософ щедро залишив нам спадщину по собі: обсягом широку, змістовністю глибоку, і щодо світогляду свого — чисту та моральну.

П. Г. Тичина

Із постанови Ради Народних Комісарів 30 липня 1918 р.

Список лиц, коим предположено поставити монументы в г. Москве и др. городах Рос. Соц. Фед. Сов. Республики, представленный в Совет Народных комиссаров Отделом изобразительных искусств Народного комиссариата по просвещению. — В кн.: В. И. Ленин о литературе и искусстве. Изд. 4-е, М., «Худ. литература», 1969, с. 574—575.

Постанова РНК УРСР і ЦК КП(б)У від 13 червня 1944 р.

Про утворення урядового ювілейного комітету для відзначення 150-річчя з дня смерті великого діяча української культури, поета-філософа Г. С. Сковороди. — В кн.: Культурне будівництво в Українській РСР. Т. 2. К., Держполітвидав, 1961, с. 43.

К юбилею Сковороды. (Про утворення комітету для відзначення 250-річчя з дня народження Г. С. Сковороди). — Лит. газета, 1971, 22 декабрия.

До 250-річчя від дня народження Г. С. Сковороди. (Про утворення Республіканського ювілейного комітету для відзначення 250-річчя з дня народження Г. С. Сковороди). — Лит. Україна, 1971, 13 серпня.

І. НАЙОСНОВНІШІ ВИДАННЯ ТВОРІВ Г. С. СКОВОРОДИ

Твори в 2-х томах. К., Вид-во АН УРСР, 1961.

Т. 1. Проповіді. — Діалоги. — Трактати. — Притчі. Х, 640 с.

Т. 2. Сад божественных песней. — Інші віршовані твори. — Басни Харьковскія. — Переклади. — Листи. — Різне. — Додатки. 624 с.

Рец.: Іваньо І. Мислитель. — Літ. Україна, 1962, 13 квітня.

Пільгук І. Цінне, давно бажане видання. — Вітчизна, 1963, № 6, с. 217—219.

Поезії. К., «Рад. письменник», 1971, 239 с.

Вибрані твори («Шкільна бібліотека»). К., «Дніпро», 1971, 135 с.

Сад пісень. Вибрані твори. К., «Веселка», 1968, 200 с.

Сад пісень. Вибрані твори. К., «Веселка», 1972, 203 с.

Харківські байки. К., Укрдержвидав, 1946, 32 с.

II. МАТЕРІАЛИ ПРО СВИТОГЛЯД, ЖИТТЄВИЙ І ТВОРЧИЙ ШЛЯХ Г. С. СКОВОРОДИ МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ЙОГО ТВОРІВ У ЗАГАЛЬНО-ОСВІТНІЙ ШКОЛІ

Бендриков К. Г. Г. С. Сковорода — выдающийся украинский философ и педагог (1722—1794). — Советская педагогика, 1951, № 8, с. 43—58.

Білецький О. І. Г. С. Сковорода. — В кн.: Білецький О. І. Зібрання праць. У 5-ти т. Т. 1. К., «Наук. думка», 1965, с. 357—370.

Білич Т. А. Світогляд Г. С. Сковороди. К., Вид-во ун-ту, 1957, 112 с.

Рец.: Ступак Ю. П. Нова праця про Г. С. Сковороду. — Рад. літературознавство, 1958, № 6, с. 130—132.

Білич Т. А. Г. С. Сковорода. (230 років з дня народження). — Радянська Буковина, 1952, 3 грудня.

Билыч Т. А. Г. С. Сковорода — критик религии. — Наука и религия, 1959, № 4, с. 86—87.

Боженко М. К. Байки Г. С. Сковороди. — Укр. мова і література в школі, 1967, № 9, с. 15—18.

Бонч-Бруевич про Г. С. Сковороду. (Лист до А. М. Ніженець від 6 квітня 1955 р. Публікація і передмова А. М. Ніженець). Рад. літературознавство, 1958, с. 88—92.

Боровик М., Іваньо І. Новознайдений музичний твір на слова Григорія Сковороди (Публікація). — Народна творчість та етнографія, 1971, № 2, с. 67.

Брагінець А. Мислитель і поет. — Жовтень, 1963, № 6, с. 141—144.

- Верховський В.** Народний педагог: До 240-річчя з дня народження. — Рад. освіта, 1962, 1 грудня.
- Волинський П. К., Пільгук І. І., Поліщук Ф. М.** Історія української літератури. Давня література. К., «Вища школа», 1969, 432 с.
Про Г. Сковороду, с. 389—424.
- Гнатюк Г. М.** Мова творів Г. С. Сковороди. — Укр. мова в школі, 1958, № 3, с. 16—22.
- Грицай М. С.** Українська література XVI—XVIII ст. і фольклор. К., Вид-во Київського ун-ту, 1969, 116 с.
Про Г. С. Сковороду, с. 89—92.
- Грінченко М. О.** Український романс. — В кн.: Грінченко М. С. Вибране. К., Держ. вид-во образотв. мистецтва та муз. літ-ри УРСР, 1959, с. 117—303.
Про Г. С. Сковороду, с. 222—225.
- Деркач Б.** Григорій Сковорода — письменник. — Рад. літературознавство, 1971, № 11, с. 59—71.
- Деркач Б.** Уточнення ... уточненого (з приводу статті В. Кука «Уточнення життєпису» Г. С. Сковороди в газ. «Літ. Україна», 1971, 16 липня). — Рад. літературознавство, 1971, № 9, с. 93—94.
- Дігтяр С. І. А.** Хиждеу — дослідник і популяризатор життя і творчості Г. С. Сковороди. — В кн.: Восточнославянско-восточнороманские языковые, литературные и фольклорные связи. Тезисы докладов и сообщений межвузовской научной конференции. Черновцы, 1966, с. 98—99.
- Дігтяр С. І.** Етичний ідеал у ліриці Г. Сковороди. — Рад. літературознавство, 1969, № 3, с. 29—36.
- Дігтяр С. І.** Образне слово в байках Г. С. Сковороди. — В кн.: Матеріали XIX наукової сесії Чернівецького ун-ту. Секція філол. наук. Тези доповідей. Чернівці, 1963, с. 35—37.
- Донець Г.** Видатний український філософ. (До 160-річчя з дня смерті Г. С. Сковороди). — Радянська Буковина, 1954, 10 листопада.
- Дяченко І.** Невідомий портрет Г. С. Сковороди. — Літ. Україна, 1971, 20 серпня.
- Іваньо І. В.** Григорій Сковорода і народна пісня. На допомогу вчителю. — Народна творчість та етнографія, 1965, № 1, с. 81—90.

- Іваньо І. В.** Жанр байки у творчості Г. Сковороди. — Рад. літературознавство, 1965, № 8, с. 24—33.
- Іваньо І. В.** Прислів'я та приказки у творах Г. С. Сковороди. — Укр. мова і література в школі, 1964, № 8, с. 29—33.
- Іваньо І. В.** Філософія і людське щастя. (До 175-річчя від дня смерті Г. С. Сковороди). — Наука і суспільство, 1969, № 11, с. 17—19.
- Івченко С. І.** Живий монумент (Улюблений дуб Г. С. Сковороди). — В кн.: Івченко С. І. Дерева — пам'ятники. К., «Наук. думка», 1967, с. 15—18.
- І. І.** Республіканська наукова конференція, присвячена Г. Сковороді (10—14 травня 1963 р., м. Харків). — Рад. літературознавство, 1963, № 4, с. 153.
- Історія міст і сіл Української РСР.** В 26 т. Харківська область. К., Головн. ред. УРЕ, 1967, 1002 с.
Про Г. С. Сковороду, с. 15, 66, 72, 524, 690, 699, 877.
- Історія Української літератури.** В 2-х т. Т. 1. К., Вид-во АН УРСР, 1954, 731 с.
Про Г. С. Сковороду, с. 113—121.
- Історія української літератури у восьми томах.** Т. 2. К., «Наук. думка», 1967, 483 с.
Про Г. С. Сковороду, с. 108—130.
- Історія Української РСР.** В 2 т. Т. 1. К., «Наук. думка», 1967, 807 с.
Про Г. С. Сковороду, с. 345—346.
- Історія Української РСР.** (Наук.-попул. нарис). К., Політвидав України, 1967, 410 с.
Про Г. С. Сковороду, с. 96—97.
- Коваль А. Н., Коптілов В. В.** 1000 крилатих виразів української літературної мови. Афоризми. Літературні цитати. Образні вирази. К., «Наук. думка», 1964, 671 с.
Про пісню Г. С. Сковороди «Всякому городу нрав і права», с. 88.
Про це ж див: Коптілов В. У світі крилатих образів, К., «Веселка», 1968, с. 116.
- Кирик Д. П.** Семантичний метод в історико-філософському дослідженні. (На прикладах розкриття змісту філософських термінів Г. С. Сковороди).

— В кн.: З історії філософії на Україні. Матеріали респ. наук. конференції. К., «Наук. думка», 1967, с. 82—91.

Кирик Д. П. Філософська термінологія у творах Г. С. Сковороди. — В кн.: Боротьба матеріалізму проти ідеалізму та релігії. Львів, Вид-во Львівського ун-ту, 1964, с. 77—88.

Комарова І. Музика Сковороди? — Літ. Україна, 1971, 19 листопада.

Корж Н. Г. Г. С. Сковорода — перекладач античних авторів. — В кн.: Питання літературознавства і мовознавства. Наук. конференція викладачів філол. фак-ту Харківського ун-ту. Тези і автореф. доповідей. Вип. I. X., Вид-во Харківського ун-ту, 1965, с. 16—19.

Корж Н. Г. Г. С. Сковорода як перекладач трактату Цицерона. — Рад. літературознавство, 1964, № 6, с. 60—66.

Костомаров М. І. Слово о Сковороде. По поводу рецензии на его сочинения в «Русском слове». — В кн.: Костомаров М. І. Твори. В 2-х т. Т. 2. К., «Дніпро», 1967, с. 412—415.

Крекотень В. І. Байки в українській літературі XVII—XVIII ст. Пам'ятники давн. укр. літератури. К., Вид-во АН УРСР, 1963, 200 с.
Про Г. С. Сковороду, с. 3, 6—9, 24—29, 54—75, 193—195.

Кудрицький Є. М. Латинська мова в поетичній спадщині Г. С. Сковороди. (З мовностилістичних спостережень). — В кн.: З історії української та інших слов'янських мов. (Збірник статей). К., «Наук. думка», 1965, с. 193—209.

Кук В. Уточнення життєпису. (До 250-річчя від дня народження Г. С. Сковороди). — Літ. Україна, 1971, 16 липня.

Див.: Деркач Б. Уточнення ... уточненого ...

Латанський В. Г. Наукова конференція, присвячена 240-річчю з дня народження Г. С. Сковороди. 11—12 грудня 1962 р., м. Львів. — Рад. літературознавство, 1963, № 2, с. 154.

Левандовський Л. Нове про Сковороду і Лескова. — Літ. Україна, 1962, 27 листопада.

- Л. М.** Пам'яті Г. Сковороди. — Рад. літературознавство, 1965, № 1, с. 93.
- Лошиць Ю.** Мудрець та сфінкс. Малюнки — символи у творах Г. С. Сковороди. — Наука і суспільство, 1969, № 6, с. 17—20.
- Мазуркевич О. Р.** Гуманістичне спрямування і життєва основа шкільного курсу Г. С. Сковороди. — В кн.: Мазуркевич О. Р. Нариси з історії методики української літератури. К., «Рад. школа», 1961, с. 54—68.
- Мазуркевич О. Р.** Заповідник у Сковородинівці. — Укр. істор. журнал, 1968, № 9, с. 103—105.
- Мазуркевич О. Р.** Сковородинівка, святиня України. — Прапор, 1968, № 8, с. 103—105.
- Малиновська М.** Філософ із народу. До 175-річчя від дня смерті Григорія Сковороди. — Літ. Україна, 1968, 11 листопада.
- Марков А.** Григорій Сковорода і «святе письмо». — Людина і світ, 1968, № 7, с. 39—42.
- Марков А. П.** Етичні основи педагогічних поглядів Г. С. Сковороди. — Рад. школа, 1969, № 3, с. 97—101.
- Марков А. П.** Г. С. Сковорода і Захід. — Укр. іст. журнал, 1970, № 8, с. 84—90.
- Маркушевський П. Т.** З'ясування питань естетики праці під час оглядового вивчення творчості Г. С. Сковороди. — Методика викладання української мови і літератури. Республіканський науково-методичний збірник. Вип. 2. К., «Рад. школа», 1966, с. 79—94.
- Махновець Л.** Про хронологію листів Сковороди. — Рад. літературознавство, 1972, № 4, с. 54—66.
- Мелещенко З. Н.** Філософія Г. С. Сковороди. (Из истории передовой обществ. мысли на Украине в XVIII ст.) Учен. записки Ленинградского ун-та, № 168. Серия философ. наук. Вип. 5, 1955, с. 244—270.
- Нарис історії філософії на Україні.** К., «Наук. думка», 1966, 656 с.
Про Г. С. Сковороду, с. 75—90.
- Ніженець А. М.** Г. С. Сковорода. Заповідні місця на Харківщині. Х., «Прапор», 1969, 61 с.
- Ніженець А. М.** Григорій Сковорода (1722—1794). —

В кн.: Григорій Сковорода. Біобібліографія. Х., Вид-во ун-ту, 1968, с. 6—24.

Ніженець А. М. Для увічнення пам'яті нашого великого земляка. (До питання створення у Харкові архіт.— меморіал. комплексу, присв. Г. Сковороді). — Прапор, 1969, № 12, с. 102—103.

Ніженець А. М. На зламі двох світів. Розвідка про Г. С. Сковороду і Харківський колегіум. Х., «Прапор», 1970, 208 с.

Рец.: Пашук А. Дослідження світогляду Г. С. Сковороди. — Жовтень, 1971, № 9, с. 139—142; Деркач Б. На зламі. — Вітчизна, 1972, № 1, с. 209—212.

Ніженець А. М. Поетична творчість Г. С. Сковороди і російська література XVIII ст. — Уч. записки Харківського ун-ту. Труди філологічного ф-ту, Т. 3. Х., Вид-во Харківського ун-ту, 1956, с. 261—285.

Ніженець А. М. Приклад діянь дивовижних. До 240-річчя з дня народження Г. Сковороди. — Прапор, 1962, № 12, с. 70—74.

Нічик В. М. Філософські попередники Г. С. Сковороди в Києво-Могилянській академії. До 250-річчя з дня народження Г. С. Сковороди. — Філософська думка, 1972, № 2, с. 46—59.

Олляк Н. Б. Вивчення творчості Г. С. Сковороди в 9 класі. — Література в школі, 1962, № 5, с. 44—50.

Ощипко І. Й. Спостереження над мовностилістичними особливостями художніх творів Г. С. Сковороди. — Вісник Львівського ун-ту. Серія філол., вип. 4. 1966, с. 51—56.

Онищенко О. Там, де жив Григорій Сковорода. — Літ. газета, 1955, 22 вересня.

Пачовський Т. І. Жанрова природа віршів Григорія Сковороди. — Жовтень, 1963, № 5, с. 141—143.

Пачовський Т. І. Замітки до поетичної творчості Григорія Сковороди. Літературно-критичний збірник Львівського державного ун-ту. (Наук. зап. ЛДУ, т. XIX, вип. 1). Львів, Вид-во Львівського ун-ту, 1951, с. 6—19.

Пивоваров М. П. Григорій Сковорода. (Біогр. довідка та коротка характеристика творчості). — В кн.:

Антологія української поезії. В 4-х т. Т. 1. К., Держлітвидав України, 1957, с. 9—10.

- Пільгук І. І.** Поет-мислитель. Естетичні погляди Г. Сковороди. — В кн.: Пільгук І. І. У пошуках художньої правди. Вибрані статті. К., «Дніпро», 1969, с. 3—32.
- Пінчук С.** Видатний український байкар. — Жовтень, 1954, № 11, с. 95—100.
- Попов П. М.** Григорій Сковорода. Життя і творчість. Нарис. К., Держлітвидав УРСР, 1960, 172 с.
Рец.: Ніженець А. М. Переконливі висновки. — Рад. літературознавство, 1962, № 1, с. 142—145; Пінчук С. П. — Література в школі, 1961, № 2, с. 89—90; Шумило М. Григорій Сковорода. — Літ. газета, 1960, 9 серпня; Охріменко П. П. Поет і філософ. — Робіт. газета, 1961, 19 березня.
- Попов П. М.** Григорій Сковорода. К., «Дніпро», 1969, 173 с.
Рец.: Ніженець А., Корж Н. Народний мислитель. — Прапор, 1970, № 3, с. 102—103.
- Попов П. М., Шинкарук В. Л.** Сковорода Григорій Савич. — В кн.: Українська Радянська Енциклопедія. Т. 13, К., Головн. ред. УРЕ, 1963, с. 219—220.
- Попов П. М.** Життя і творчість Г. С. Сковороди. — В кн.: Матеріали до вивчення історії української літератури. В 5-ти т. Т. 1. К., «Рад. школа», 1959, с. 600—617.
- Попов П. М.** Вшанування пам'яті Г. С. Сковороди. (За неопублік. листами В. Д. Бонч-Бруевича і спогадами про нього). — Рад. літературознавство, 1965, № 2, с. 31—42.
- Попов П. М.** З листування Г. С. Сковороди. — В кн.: Радянське літературознавство, № 18, К., АН УРСР, 1955, с. 57—70.
- Попов П. М.** І. Франко — дослідник життя і творчості Г. Сковороди. — Рад. літературознавство, 1966, № 9, с. 24—33.
- Попов П. М.** Невідомий лист Г. С. Сковороди. — Вісник АН УРСР, 1954, № 4, с. 61—62.
- Попов П. М.** Нові сторінки літературної спадщини Г. Сковороди. (Про переклад змісту комедії

Теренція «Брати»; невідомий переклад Горация). — Рад. літературознавство, 1960, № 4, с. 101—107.

Попов П. М. Новознайдені тексти Г. С. Сковороди. — В кн.: Радянське літературознавство, № 13, К., АН УРСР, 1950, с. 50—69.

Попов П. М. Один із попередників соціальної сатири Шевченка (За неопублікованим автографом «Сну» Г. С. Сковороди). — Вітчизна, 1962, № 1, с. 179—184.

Попов П. М. Шевченко і Сковорода. — В кн.: Матеріали до вивчення історії української літератури. В 5-ти т. Т. 2. К., «Рад. школа», 1961, с. 474—480.

Пуха І. В. Г. С. Сковорода, народний педагог (До 240-річчя з дня народження). — Радянська школа, 1962, № 12, с. 6—9.

Редько М. П. Естетичні погляди Г. С. Сковороди. — Етика і естетика. Вип. 5. Міжвід. наук. збірник. К., Вид-во Київського ун-ту, 1969, с. 133—140.

Редько М. П. Педагогічні погляди Г. С. Сковороди. — В кн.: Тези доповідей до XX наукової конференції Ужгород. ун-ту. Серія філософії. Ужгород, Вид-во Ужгородського ун-ту, 1966, с. 61—69.

Редько М. П. Про належність Сковороді використаних Хаждеу рукописів. — В кн.: Тези доповідей кафедри філософії до конференції, присвяченої 20-річчю заснування Ужгородського ун-ту. Ужгород, 1965, с. 30—40.

Редько М. П. Світогляд Г. С. Сковороди. Львів, Вид-во Львівського ун-ту, 1967, 263 с.

Рец.: Іваньо І. Нове дослідження про Григорія Сковороду. — Дніпро, 1969, № 5, с. 147—149.

Розвиток філософії в Українській РСР. К., «Наук. думка», 1968, 528 с.

Про Г. С. Сковороду, с. 52—53, 185, 190, 191, 200—207.

Сахалтуєв А. А. Л. М. Толстой і українська література. К., Держлітвидав України, 1963, 143 с.

Про Г. С. Сковороду, с. 26—31.

Серман І. З. М. В. Ломоносов, Г. С. Сковорода и борьба направлений в русской и украинской лите-

- ратурах. — В кн.: Русская литература XVIII века и славянские литературы. М.—Л., Изд-во АН СССР, 1963, с. 40—79.
- Сидоренко Г. К.** Віршування в українській літературі. К., «Рад. письменник», 1962, 173 с.
Про Г. С. Сковороду, с. 46—49.
- Сидоренко Г. К.** Про віршовану інтонацію у збірці Г. С. Сковороди «Сад божественных песней». — Рад. літературознавство, 1966, № 6, с. 41—47.
- Стадниченко В.** Стежками філософа. Нарис. — Рад. освіта, 1969, 1—4 червня.
- Стеценко Л. Ф.** Значення Г. С. Сковороди в історії української літератури. — Література в школі, 1952, № 6, с. 67—73.
- Стогній І. П.** Етичні погляди Г. С. Сковороди. — Вісник АН УРСР, 1970, № 5, с. 60—65.
- Стогній І. П.** Назустріч ювілею Г. С. Сковороди. — Філософська думка, 1972, № 2, с. 113—114.
- Стукалова Г.** У пам'яті народній. (До ювілею Г. С. Сковороди) (1722—1962) — Літ. Україна, 1962, 23 листопада.
- Стукалова Г.** Тут ходив Григорій Сковорода. — Україна, 1963, № 5, с. 4.
- Табачников І. А.** Деякі питання сквородознавства в працях радянських філософів. — В кн.: З історії філософії на Україні. Матеріали респ. наук. конференції. К., «Наук. думка», 1967, с. 162—169.
- Табачников І. А.** Г. С. Сковорода. (До 235-річчя з дня народження). — Радянська Буковина, 1957, 4 грудня.
- Тесля О. Ф.** До вивчення творів Г. С. Сковороди у 8 класі. — Укр. мова і література в школі. 1969, № 9, с. 40—44.
- Тичина П.** Григорій Сковорода. (До 220-річчя з дня народження). — В кн.: Тичина П. Вибрані твори. В трьох томах. Т. III. К., Держлітвидав УРСР, 1957, с. 210—217.
- Чавдаров С.** Великий український учений. (К 150-летию со дня смерти Г. С. Сковороды). — Учит. газета, 1944, 15 листопада.
- Шкуринов П. С.** Мировоззрение Г. С. Сковороды. Лекция

для студентів-заочників філософських фак. гос. ун-тов. М., Изд-во Моск. ун-та, 1962, 82 с.

Рец.: Іванько І. Под маркой научности. — Радуга, 1963, № 8, с. 182—185.

Ніженець А. На користь чи на шкоду? — Прапор, 1964, № 1, с. 78—79.

Шолом Ф. Г. С. Сковорода. (155 років з дня смерті). — Рад. Україна, 1949, 18 листопада.

Шолом Ф. Я. З історії традиції Г. С. Сковороди в українській та російській сатиричній поезії кінця XVIII — початку XIX ст. — В кн.: Питання історії та культури слов'ян. Ч. 2. К., Вид-во Київськ. ун-ту, 1963, с. 30—38.

Яременко В. Григорій Сковорода. — Трибуна лектора, 1969, № 9, с. 50—55.

III. ОБРАЗ Г. С. СКОВОРОДИ В ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Базилевський В. Сковорода. Сонет. — В кн.: Базилевський В. Світлиця. Поезії. К., «Молодь», 1970, с. 16.

Білецький-Носенко П. Сковорода. — В кн.: Бурлеск і трагедія в українській поезії першої половини XIX ст. К., Держлітвидав України, 1955, с. 178; Українська дожовтнева байка. Антологія. К., «Рад. письменник», 1966, с. 61—62.

Бондар В. Сковорода в Бабаях. Поема. — Прапор, 1965, № 3, с. 4—9; В кн.: Бондар В. Поезії. К., «Рад. письменник», 1967, с. 86—100.

Боровий В. Про Добро. — В кн.: Боровий В. Багряне серце землі. Поезії. Х., «Прапор», 1971, с. 69.

Боровий В. Сковорода. — В кн.: Боровий В. Березнева земля. Поезії. К., «Рад. письменник», 1961, с. 64—65.

Булаєнко В. Б'є джерело пісень моїх. — Літ. Україна, 1963, 10 травня.

Бундзяк Ю. Сковорода поміж селян. — Прикарпатська правда, 1962, 23 грудня.

Бурлаков В. Гроза. — В кн.: Боровий В. Русло. Поезії. Х., «Прапор», 1971, с. 62.

Винокуров Є. Він умирає.. Підвело здоров'я... Іде з доброю козацький Сократ... З віршів про Г. Ско-

вороду. Пер. з рос. М. Лиходід, — Літ. Україна, 1967, 17 жовтня.

Вінграновський М. Індустріальний сонет. — В кн.: Вінграновський М. Атомні прелюди. Поезії. К., «Рад. письменник», 1962, с. 45.

Воронько П. «З вокзалу в станцію метро». — В кн.: Воронько П. Твори. В 2-х т. Т. 1. К., Держлітвидав УРСР, 1963, с. 491—492.

Вовк Г. Мед з каменю. Роман. — Жовтень, 1968, № 3, с. 7—47; № 4, с. 20—71.

Рец.: Погрібний А. На розпутьях одного жанру. — Літ. Україна, 1968, 3 грудня.

Гнатюк І. Києву. — В кн.: Гнатюк І. Калина. Поезії. К., «Молодь», 1966, с. 19—20.

Гнатюк І. «Опалюючи в істині себе...» — В кн.: Гнатюк І. Повнява. Поезії. К., «Рад. письменник», 1968, с. 47—48.

Гурович М. Полюддя. — В кн.: Гурович М. Світлий рік. Поезії. К., «Рад. письменник», 1966, с. 11.

Діденко В. «Ще бунт вогню у забуття не канув...» — В кн.: Діденко В. Дивосвіття любові. Поезії. К., «Молодь», 1968, с. 37; Літ. газета, 1957, 3 грудня.

Донець Г. Притча про Сковороду. — В кн.: Донець Г. З доріг України. Вірші та поема. К., «Дніпро», 1967, с. 42—43.

Дорошко П. Сковорода на Слобожанщині. — Дніпро, 1958, № 6, с. 66—67; В кн.: Дорошко П. Живі джерела. К., Держлітвидав України, 1960, с. 152—154; Дорошко П. Літа. Дороги. Зустрічі. К., Держлітвидав України, 1961, с. 448—449; Дорошко П. Викарбую на камені. Вибрані поезії. «Дніпро», 1966, с. 104—105.

Драй-Хмара М. «Розлютувався лютий не даремно». — В кн.: Драй-Хмара М. Вибране. Поезії та переклади. К., «Рад. письменник», 1968, с. 16.

Драч І. Сковорода і Шевченко. — В кн.: Драч І. Соняшник. Поезії. К., Держлітвидав України, 1962, с. 108—109.

Жиленко І. Григорію Сковороді (1. «І ще міцні дорожні шкарбуни...» 2. «Ішов, згорнувши тихі крила...»). — «Всі за тьмою, лишивши світло, побігли».

- (Присвята Григорію Сковороді). В кн.: Жиленко І. Автопортрет у червоному. Лірика. К., — «Рад. письменник», 1971, с. 21—24; 27.
- Забашта Л.** Пантеон великих... — В кн.: Забашта Л. Ой катране, катраночку. Поезії. К., «Дніпро», 1968, с. 23—24.
- Забаштанський В.** Сковорода. — В кн.: Віра в людину. Поезії. К., «Молодь», 1971, с. 31—32; Див. цей вірш: Смерть Сковороди. — Поезія. 1969, № 3, с. 25.
- Заболоцкий Н.** Вчора о смерті размышляя. — В кн.: Заболоцкий Н. А. Стихотворения и поэмы. М.—Л., «Сов. писатель», 1965, с. 77.
- Засенко П.** Гей, доленько. — В кн.: Засенко П. Князівство трав. Поезії. К., «Молодь», 1969, с. 56—57.
- Казидуб М.** Григорій Сковорода на спочинку. — В кн.: Казидуб М. Кроки. Поезії. Х., «Прапор», 1972, с. 35—36.
- Каневський Д.** Пам'ятник Сковороді в Лохвиці. — В кн.: Каневський Д. Поезія. К., «Рад. письменник», 1947, с. 28—29; Вінок слави письменникам. В 2-х т. Т. 2. К., «Рад. письменник», 1970, с. 286—288.
- Коваленко Л.** Сковорода. — Вітчизна, 1965, № 12, с. 4—5; Коваленко-Горлач Л. Лебеді. Поезії. К., «Рад. письменник», 1967, с. 7—9.
- Ковалінський М.** «Надгробная надпись: Григорію Савичу Сковороде...» — В кн.: Сковорода Г. Твори. В 2-х т. Т. 2. К., Вид-во АН УРСР, 1961, с. 535.
- Коломієць В.** Дві оповідки лукавого змісту про Г. С. Сковороду. 1. Янгол. 2. Сердешний, Сон. Із циклу «Мандри Григорія Сковороди». — В кн.: Коломієць В. Поміж чуттями і дивами. Поезії. К., «Рад. письменник», 1969, с. 40—43; 139—140.
- Коломієць В.** Сковорода. — В кн.: Коломієць В. Колиска жайвора. К., «Рад. письменник», 1966, с. 23—28; Поезії. К., «Молодь», 1967, с. 144—148; Жовтень, 1965, № 7, с. 8—9.
- Колядюк І.** Мудрий нелинь. — В кн.: Колядюк І. У мавчинім краю. Поезії. К., «Молодь», 1965, с. 13.
- Корж В.** Пильнування. — В кн.: Корж В. Закон пензля. Поезії. К., «Рад. письменник», 1967, с. 38.

- Корсовецький О.** З кримського пішохіддя. — В кн.: Молодые голоса. Симферополь, Крымиздат, 1966, с. 84—85.
- Кочевський В.** Подорожне. В кн.: Кочевський В. Колоски і сузір'я. Поезії. К., «Рад. письменник», 1964, с. 73—74; Кочевський В. Карбівничий. Поезії. К., «Дніпро», 1968, с. 201.
- Лесков М.** Заячий ремиз. Спостереження, досліди і пригоди Опонрія Перегуди з Перегуд. — В кн.: Лесков М. Вибрані твори. Перекл. з рос. О. Л. Кундзіча. К., Держлітвидав України, 1950, с. 257, 303, 306.
- Ляшенко Л.** Блискавиця темної ночі. Повість. К., «Веселка», 1965, с. 152.
Рец.: Тесля О. Зустріч с Григорієм Сковородою. — «Дніпро», 1967, № 9, с. 152—154.
- Малицький Ф.** Григорій Сковорода. Вірш. — Зоря Полтавщини, 1972, 6 лютого.
- Малицький Ф.** Мудрець із Чорнух. Поема. — В кн.: Малицький Ф. Цвіт ломикаменя. К., «Рад. письменник», 1971, с. 57—59.
- Малицький Ф.** Мудрець із Чорнух. (Уривок з поеми про Г. С. Сковороду. З передм. авт.) — Літ. Україна, 1970, 8 грудня.
- Малицький Ф.** Музей Г. С. Сковороди. — Сільські вісті, 1969, 8 листопада.
- Малицький Ф.** Юрій Котермак. Поема. — В кн.: Малицький Ф. Грози над смереками. Поезії. К., «Рад. письменник», 1966, с. 91.
- Малишко А.** Тарас у кирилومهфодіївців. — В кн.: Малишко А. Віщий голос. Книга лірики. К., «Рад. письменник», 1961, с. 13—18; Малишко А. Твори. В 5-ти т. Т. 1. К., Держлітвидав України, 1962, с. 218—222.
- Малишко А.** Сваюля й гніт в'ялили край журбою..., Не поклонявсь оздобі царських врат..., Чекав добра на вибиті лани... — В кн.: Малишко А. Рута. К., «Рад. письменник», 1966, с. 48—50.
- Марченко О.** Криниця в Бабах. — Літ. Україна, 1965, 30 листопада; Прапор, 1968, № 10, с. 18. В кн.: Марченко О. Кровообіг. Х., «Прапор», 1971, с. 59.

- Марченко О.** Перед дорогою. — В кн.: Марченко О. Кровообіг. Х., «Прапор», 1971, с. 3.
- Марченко О.** Поворітьма. — В кн.: Марченко О. Кровообіг. Х., «Прапор», 1971, с. 70.
- Масенко Т.** Село Бабаї. — В кн.: Масенко Т. Твори. В 2-х т. Т. 1. К., Держлітвидав України, 1963, с. 88—91.
- Мах П.** Ключар. — В кн.: Мах П. Вікна. Пастелі. К., «Молодь», 1971, с. 4.
- Міщенко В.** Дума Сквороди. — В кн.: Міщенко В. Таємниця осіннього листя. К., 1972, с. 20.
- Нехода І.** Сквородинівка. — Вітчизна, 1963, № 8, с. 6—7.
- Олійник Б.** Дорога. Поема. — Дніпро, 1967, № 1, с. 4—5; В кн.: Олійник Б. Поезії. К., «Рад. письменник», 1968, с. 63.
- Павличко Д.** Скворода. — В кн.: День поезії. К., «Рад. письменник», 1963, с. 144—145; Павличко Д. Гранослов. Лірика. К., «Рад. письменник», 1968, с. 28—30; Павличко Д. Хліб і стяг. Вибрані поезії. К., «Дніпро», 1968, с. 94—95.
- Петренко М.** Проводи. — В кн.: Петренко М. Серцем палаючим. Вірші. Львів, Книж.-журн. вид-во, 1959, с. 6.
- Петренко М.** «Та ще підкова лащилась до ніг...» Сонет. — Вітчизна, 1964, № 6, с. 46; В кн.: Петренко М. Гранітні віхи. Вірші. К., «Молодь», 1964, с. 59.
- Підпалій В.** Григорій Скворода. Внутрішній монолог. — Григорій Скворода та Давид Гурамішвілі. — До латині. — Епілог. — Дніпро, 1964, № 2, с. 26—27.
- Підпалій В.** Григорій Скворода. (Цикл поезій): Зачин. Ранок дитинства. — Казка. — Загадка, загадана Григорієм ковалем, та її наслідок. — Три мети. — Віденський вірш. — Монолог з мандрів. — Над біблією. — Внутрішній монолог. — Григорій Скворода та Давид Гурамішвілі. — До латині. — Драматичний етюд. — Монументальний диптих. — В кн.: — Підпалій В. Повесіння. Поезія. К., «Рад. письменник», с. 67—87.
- Підпалій В.** З нових віршів про Г. С. Сквороду: Втеча. — Дівчина. — Калиновий реквієм. — В кн.:

- Підпалій В. Тридцять літ. Поезії. К., «Молодь», 1967, с. 51—54.
- Підпалій В. Історія. (З нових віршів про Григорія Сковороду). — В кн.: Підпалій В. В дорогу — за ластівками. К., «Рад. письменник», 1968, с. 35.
- Підпалій В. Наука. (З нових віршів про Г. С. Сковороду). — Дніпро, 1970, № 6, с. 5—6; Підпалій В. Вишневий світ. Книга лірики. К., «Рад. письменник», 1970, с. 109—111.
- Пільгук І. Григорій Сковорода. Художній життєпис. К., «Дніпро», 1971, 262 с.
Рец.: Килимник О. Художня розповідь про Сковороду. — Друг читача, 1972, 20 квітня.
- Поліщук В. Григорій Сковорода. (Уривок з роману). — В кн.: Поліщук В. Вибране. К., Держлітвидав України, 1960, с. 73—96.
- Пушик С. Григорію Сковороді. — В кн.: Пушик С. Золотий тік. Поезії. Ужгород, «Карпати», 1971, с. 28.
- Рильський М. Давид Гурамішвілі. — В кн.: Рильський М. Твори. В 10-ти т. Т. 3. К., Держлітвидав України, 1961, с. 109.
- Рильський М. Китаїв. — В кн.: Рильський М. Твори. В 10-ти т. Т. 1. К., Держлітвидав України, 1960, с. 224.
- Рильський М. Слово про рідну матір. — В кн.: Рильський М. Твори. В 10-ти т. Т. 2. К., Держлітвидав України, 1960, с. 191—192.
- Сагайдак В. Сковорода. — В кн.: Вітрила. Альманах. Вірші, байки, новели, гуморески, мініатюри. К., «Молодь», 1965, с. 107.
- Самійленко М. Григорій Сковорода. — Балада мандрів. — В кн.: Самійленко М. Оповідання. Поезії. К., «Рад. письменник», 1971, с. 41, 52—53.
- Світлична Г. Сковорода. — В кн.: Світлична Г. Кольори. Поезії. Дніпропетровськ, «Промінь», 1970, с. 19.
- Симоненко В. Лист Григорія Сковороди редакторові «Перця» з приводу пародії Ю. Кругляка на поему І. Драча «Ніж у сонці». — Дніпро, 1969, № 3, с. 123.
- Симоненко В. «Стільки в тебе очей...» — В кн.: Симоненко В. Поезії. К., «Молодь», 1966, с. 186—187.
- Тельнюк С. З віршів про Сковороду. — Дніпро, 1971, № 7, с. 4.

- Тельнюк С. З віршів про Сковороду. — Прапор, 1972, № 4, с. 24—25.
- Тичина П. Давид Гурамішвілі читає Григорію Сковороді «Витязя в тигровій шкурі». — В кн.: Тичина П. Вибране. К., Держлітвидав України, 1954, с. 105—106.
- Тичина П. Г. Сковорода. Симфонія. К., «Рад. письменник», 1971, с. 403.
- Фольварочний В. Джерела. — В кн.: Фольварочний В. Досвіток. Поезії. К., «Молодь», 1968, с. 34.
- Франко Т. Наш мислитель. — В кн.: Франко Т. У мандрівці століть. Веселі, сумні та повчальні епізоди з людської історії. К., «Молодь», 1969, с. 57—99.
- Рец.: Тишикайло Є. Повчальна історія. — Літ. Україна, 1969, 14 жовтня.
- Чередниченко В. Молодість Григорія Сковороди. Фрагменти незакінченого роману. — Прапор, 1971, № 6, с. 64—75.
- Чіковані С. Пісня про Давида Гурамішвілі. Поема. Пер. з грузинськ. М. Бажана та Г. Коваленко. К., «Дніпро», 1968, с. 63.
- Шевченко Т. А. О. Козачковському. — В кн.: Шевченко Т. Повне зібрання творів. У 6-ти т. Т. 2. К., Вид-во АН УРСР, 1963, с. 63—67.
- Шевчук В. А. Предтеча. Роман. К., «Дніпро», 1971, 253 с.; Г. С. Сковорода. Роман. К., «Рад. письменник», 1969, 318 с.: Предтеча. Роман. — Вітчизна, 1969, № 3, с. 32—95; № 4, с. 61—97.
- Рец.: Мойсеєнко М. Невпійманий світом. — Друг читача, 1970, 10 лютого; Лисенко В. Шлях до істини. — Жовтень, 1970, № 8, с. 131—133; Косяненко В. Роман про Григорія Сковороду. — Друг читача, 1972, 30 березня.
- Ющенко С. Сковорода. — В кн.: Ющенко О. Вибране. К., Держлітвидав України, 1958, с. 49—50.

Здано до набору 16.V-1972 р. Підписано до друку 23.VI-1972 р.
Папір 84×108¹/₃₂. Фіз. друк. арк. 0,625, умовн. арк. 1,05
Тираж 700. Безплатно.

Зам. № 345. Обласна друкарня Управління по пресі
Чернівецького облвиконкому, м. Чернівці, вул. Щорса, 23.